sciplina; društveni blagajniki imajo polne roke posla z izterjevanjem članarine. Apatija se loteva učiteljstva do raznih društvenih prireditev. Popušča trdna volja in skoraj da popušča tudi idealizem. Rahlja se stanovska zavest, vezi solidarnosti se trgajo in primanjkuje potrebna borbenost. Povsod srečujemo le klic in pritožbo o skrajno težkem gmotnem položaju učiteljstva.

Živimo v resnici v težkih razmerah. Naši prejemki često ne zadostujejo za najnujnejše življenske potrebščine. Ne moremo se stanu primerno obleči, a kaj šele zahajati in udeleževati se raznih prireditev. Vse je res, kar se v tem oziru govori in piše. Vprašanje je sedaj, ali je primerno in prav, da se učiteljstvo oddalji od svojega dosedanjega zadržanja, ali je prav, da se predamo obupu in brezbrižnosti? Naj li cepimo svoje vrste, razderemo organizacijo, da si še poslabšamo svoj položaj? S tem pokažemo pač svojo nezrelost, nerazsodnost in slabost, a uspehov ne bomo želi nikoli.

Dve poti sta odprti pred nami, prva je pot borbe v strnjenih vrstah do končne zmage in druga je pot razcepljenosti in malodušja. Za katero se bo odločilo slovensko učiteljstvo? H. J.

„Mladinska Matica" in „Naš rod".

1. Tovariše poverjenike, ki niso še poslali naročnine za »Naš rod« in »Mladinsko Matico« pozivamo, da isto čimpreje pobero, da vemo natančno število naročnikov na obe publikaciji, kar je neobhodno potrebno, da moremo v tiskarni javiti, koliko »Našega rodu« naj natiska. To javljamo, ker se še mnogo dosedanjih poverjenikov ni javilo z naročnino.

2. Onim tovarišem, ki žele informacije o tem, ali se je osnovnošolski mladini možno naročiti na posamezno publikacijo — to je samo na »Naš rod« — ali samo na »Mladinsko Matico« — javljamo, da je za mladino možna le skupna naročitev na oboje.

ZALOGA »MLADINSKE MATICE«.

Letnik 1928.

»Kresnice« broš. à 6 Din.
»Sadjarčki« broš. à 7 Din.

Letnik 1929.

»Kresnice« broš. à 7 Din, vez. à 10 Din.
»Rudi« broš. à 7 Din, vezana à 10 Din.
»Radio« broš. à 7 Din, vezana à 10 Din.
»Začarani krogi« broš. à 5 Din, vezana à 8 Din.

Celotna garnitura letnika 1929.: broš. à 25 Din, vezana à 35 Din.

Letnik 1930.:

»Kresnice« broš. à 7 Din, vez. à 10 Din.
»Vijolica Vera« broš. à 7 Din, vezana à 10 Din.
»Pod grajskim jarmom« broš. à 7 Din, vezana à 10 Din.
»Mizica pogrni se« broš. à 5 Din, vezana à 8 Din.

Celotna garnitura letnika 1930.: broš. à 25 Din, vezana à 35 Din.

»Naš rod« broširan 12 Din, vezan v polplatnu 28 Din, v celo platno 38 Din.

Posamezne številke I. letnika »Našega roda po 1 Din.

Šole imajo pri naročilih na knjige »Mladinske Matice« 20%, na »Naš rod« pa po 10% popusta.

Odbor »Mladinske Matice«.

Učiteljski pevski zbor UJU.

PEVSKI ZBOR UJU.

Oba pevska tečaja, ki sta se vršila za ženski in moški zbor, sta prav dobro uspela. Članstvo, ki danes tvori pevski zbor je res oni kader s katerim lahko vedno računamo. Vsi, ki se dobro zavedajo, kakšno veliko nalogo smo si zastavili s tem, ker smo sklenili pokazati plod našega skoraj 6letnega dela v naši prestolici Beogradu in v kulturno visoko stoječi kraljevini Rumuniji. — Vsakdo mora priznati veliko kulturno delo učiteljstva, ki je združeno z ogromnimi žrtvami. — Utemeljiti je treba samo eno, da je dvakratni prihod v enem mesecu v Ljubljano k pevskim vajam združen s takimi stroški, ki imajo gotovo težke posledice za »žep« vsakega člana. — Kakor se pa vidi, ne plašijo ti ogromni izdatki, izguba prostega časa in godrnjanje tovarišev in tovarišic, pevcev idealistov, ki bi žrtvovali vse, da pomorejo s pesmijo do afirmacije učiteljskega stanu in svoji domovini. — Poudariti moramo tudi še izredno točnost. Kakor v najidealnejši šoli! Ob poslednjih udarih ure, se vaja že prične; odmorov pa skoro ne dovolijo!!

Z velikim upanjem in trdnim prepričanjem lahko **mirno** gleda danes vsak učitelj — na svoj pevski zbor in mu prorokuje lepo bodočnost.

Vsem, ki so pripomogli k temu, s tem, da so pevski zbor kakorkoli podpirali, je pa lahko tako vzorna učiteljska korporacija v čast in veselje.

—pev. **Pevski tečaj za mešani zbor** se bo vršil 2. novembra od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure. — 3. novembra od 8. do 11. ure. Točnost — običajna! — Koncert v Ljubljani smo primorani preložiti za januar. — 7. decembra priredimo koncert v Trbovljah. — Na svidenje! — **Odbor.**

— **Pevski zbor UJU** je sprejel pred par dnevi sledeče značilno pismo: Drage sestre in bratje! Iskreno Vas pozdravlja Pevsko udruženje praških učiteljic. Vrnile smo se zopet na delo v šoli in v našem udruženju nas je zopet združila lepota petja. Spominjamo se vseh, ki so iz ljubezni do petja združeni v veliko pevsko družino, pa naj si bodo kdorkoli. Z Vami jugoslovenske sestre in bratje nas veže še bolj globoka ljubezen davnega narodnega bratstva, katerega ni omajala nobena moč sveta. Ljubimo Vašo solnčno zemljo, čije sliko nas nosi mnogo v duši v času šolskega dela, imamo Vas rade junaške hčere in sinovi velike Jugoslavije. Prosimo, sprejmite naše pozdrave in želje do velikih uspehov Vašemu delu, a toplo zahvalo za odlikovanje, podeljeno Pevskemu udruženju praških učiteljic ob priliki Vašega obiska v Pragi. Ponosne smo na to, da smo častni član Vašega krasnega zbora ter Vam kličemo: Na zdar! Živijo Jugoslavija! — V Pragi, v oktobru 1930. — **J. Pacovská,** t. č. tajnica. **Božena Jandová,** t. č. predsednica.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOSICEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja damske in moške konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detail.

Splošne vesti.

VABILO

na SEJO širjega sosveta UJU, poverjeništvo Ljubljana, ki bo dne 2. novembra 1930. v risalnici drž. moškega učiteljišča v Ljubljani. Začetek ob 8. uri.

Dnevni red:

1. Otvoritev in ugotovitev sklepčnosti.
2. Poročila društvenih funkcijonarjev. Odobritev odsekov.
3. Položaj v organizaciji:
a) Sestanek na Zid. mostu,
b) Seja glavnega odbora v Beogradu.
c) Seja glavnega odbora Činoviškega Saveza v Beogradu.
č) Naše materijalno vprašanje.
4. Mladinska Matica in Naš rod.
5. Učiteljska gospodarska poslovalnica.
6. Samostojni predlogi.
7. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev, odnosno njih namestniki in vsi člani ožjega sosveta. Seja se bo začela točno ob določeni uri in bo trajala nepretrgoma do odhoda vlaka proti Zidanem mostu ob 13·49. Samostojne predloge pošljite do 30. oktobra t. l.

UJU — poverjeništvo Ljubljana,

dne 21. oktobra 1930.

Andrej Skulj, s. r. poverjenik. *Jos. Kobal, s. r. tajnik.*

— **Zastopniki pov. UJU Ljubljana** pri g. podbanu dr. Pirkmajerju. Dne 17. t. m. so bili sprejeti pri g. podbanu predstavniki ljubljanskega poverjeništva UJU, ki so mu iznesli aktualna vprašanja predvsem perečo zadevo učiteljskih stanovanj, stanarne in kuriva. G. podban je pokazal posebno zanimanje za to vprašanje, ki zaradi težkoč tangira tako bansko upravo, kakor učiteljstvo. Obljubil je, da izda potrebne zadevne okrožnice in primeren predlog tudi na ministrstvo. — Nadalje so razpravljali zastopniki o razstavi šolskih izdelkov v Beogradu prilikom skupščine UJU ter o nameri poverjeništva, da priredi v letu 1931. banovinsko tako razstavo za Dravsko banovino. G. podban je izjavil, da je naklonil poverjeništvu malo podporo za specijalne izdatke, ki jih je imelo poverjeništvo z razpošiljanjem predmetov doma ter je obljubil pomoč banovine tudi, ako pride do prireditve banovinske razstave. Obrazložil je svoje poglede v tem oziru. — Poverjeništvo je nadalje naprosilo za podporo mladinskim publikacijam, kar je g. podban tudi obljubil, da se zgodi v obliki odkupa zadevnih publikacij. — Zastopniki poverjeništva so pojasnili zadevo »Učiteljske gospodarske poslovalnice« in istočasno poročali, da je sedaj vse urejeno z medsebojnim dogovorom med zastopniki zadruge in trgovci s papirjem. Tudi v tem pogledu je g. podban obrazložil svoje mišljenje. — V pogledu nameščanj in neodločenih mest sreskih šolskih nadzornikov so zastopniki poverjeništva poudarili željo učiteljstva, da se vsa mesta pred oddajo objavljajo ter nujnost ureditve teh vprašanj, da zavlada v šolstvu neka stabilnost. — Zastopniki poverjeništva so nadalje objasnili g. podbanu želje učiteljstva in sklepe pokrajinske skupščine v zadevi Kmetijske družbe. — Nadaljnji razgovor se je tikal kmetsko in gospodinjsko nadaljevalnih šol, nalog, kompetence in organizacije, pri čemer so zastopniki učiteljstva videli, da najdejo lahko na merodajnem mestu polno razumevanje ter lahko računajo z vsestransko podporo od strani banske uprave. G. podban se še posebe zanima o vseh podrobnostih v tem vprašanju.

— **Pomočnik ministra prosvete.** Gospod prosvetni minister je po službeni potrebi odločil, da vrši dolžnost pomocnika ministra prosvete, do nadaljne odredbe g. Momčilo Milošević, načelnik splošnega oddelka ministrstva prosvete.

— **Trinajsta plača po Češkoslovaškem.** Češkoslovaški parlament je sklenil, da sprejme predlog vlade, ki je zahtevala za vse javne nameščence izplačilo trinajste plače, kakor jo že prejemajo v češkoslovaški republiki zasebni in samoupravni (občinski) nameščenci. Prvotno je bil stavljen predlog, naj se ta trinajsta plača izplačuje v dveh obrokih, in sicer poleti ob času dopustov in pozimi. Po daljših razpravah je bilo končno sklenjeno, naj se ta trinajsta plača nakaže uradništvu pred Božičem, ker so izdatki v zimskem času običajno višji. To plačo bodo prejemali vsi aktivni državni uslužbenci brez razlike položaja, službene vrste in stroke in znaša ta izredni prejemek 70% enomesečne plače. Če sta pa mož in žena v državni službi, te plače ne prejmeta. — **»Naš Glas«.**

— **Uradne ure v državnih uradih.** S. 1. oktobrom je zopet uveden v vseh državnih uradih zimski delovni čas, Uraduje se od 8. do 12·20 in od 15·30 do 18. ure. Ob sobotah se uraduje od 8. do 14. ure. Ta zimski delovni čas ostane v veljavi do 1. maja 1931.

— **Tovariši! Nabavljajte svoje potrebščine pri tvrdkah,** ki oglašajo v »Učit. Tovarišu«. Pri nakupu se sklicujte na naše glasilo. Kdor podpira nas, tega podpiramo mi.

— **Za urednika »Prosvete«** je na podlagi ožjega sosveta poverjeništvo imenovalo tov. Cirila Petrovca, ki se je tozadevno že mnogo udejstvoval, predvsem v »Braniku« in je pokazal veliko zanimanje za organizacijo narodno izobraževalnega dela.

— **Ustanovitev sreskih prosvetnih zadrug in sodelovanje učiteljstva pri njih.** Odsek za narodno prosveto v ministrstvu prosvete je obvestil banske uprave, da je minister prosvete odobril pravilnik o sreskih prosvetnih poljedelskih zadrugah. Delo teh zadrug bo temeljilo na zakonu o narodnih šolah, kakor tudi na pravilnikih in uredbah, ki jih bo izdalo ministrstvo prosvete. Nadzorstvo nad temi institucijami bo ministrstvo prosvete vršilo deloma neposredno, deloma posredno preko sreskih načelnikov, prosvetnih referentov in banskih uprav (prosvetnih oddelkov). Sreske prosvetne zadruge bodo pomenile velik napredek za podeželje in bodo imele nalogo, da organizirajo samoizobraževanje podeželskega prebivalstva ob podpori države, banovine in občine. Kot organizacije samega naroda na zadružni podlagi bodo prosvetne zadruge največja podpora prosvetnim in šolskim oblastvom pri njihovem delu za širjenje narodne zavesti in narodne prosvete. Zato je ministrstvo prosvete zahtevalo, da kraljevske banske uprave priporoče vsem učiteljem in učiteljicam na svojem teritoriju, da čim agilneje delajo za ustanavljanje in vzdrževanje teh zadrug, da v njih požrtvovalno sodelujejo in jih propagirajo. O vseh osnovanih zadrugah bodo sreski prosvetni referenti vodili točno evidenco, smatrajoč jih za prosvetne in kulturne ustanove.

— **Upraviteljska doklada** (dopis) naj se izplača vsem upraviteljem brez razlike ali so pouka oproščeni ali ne! V slučaju, kjer je upravitelj oproščen pouka, nima zato prav nič manj posla, kot ostali njegovi tovariši, ampak baš obratno! Obrati takih šol imajo običajno najmanj 3 do 4krat toliko razredov kot oni, kateri naj bi to doklado bili upravičeni prejemati. Kdor misli, da ni tako, naj se gre informirat in prepričat! In kje je logika? Ali je pri raznih direktorjih razlika v dokladah, ako poučujejo ali ne?! To je nekaj sličnega kot s poročenimi učiteljicami — z državnimi ali nedržavnimi uradniki glede prejemanja draginjskih doklad. — Proč s takimi predlogi dokler je še čas! Delo se ne more smatrati za enako, ako ima eden upravljati 10 do 12 razredov, ali pa 20 in več! Za vse enaka pravica, ker moramo delati in živeti vsi! Veliko draginjo občutimo posebno oni, ki smo nameščeni po različnih industrijskih krajih.

— **Vsem bližnjim učiteljskim društvom** sporočamo, da smo primorani prestaviti naš koncert napovedan za 10. november na **5. januar.** Prosimo, da učiteljska društva prestavijo svoja zborovanja na ta dan. V nedeljo 7. decembra popoldne pa priredimo koncert v Trbovljah, katerega aranžma vodi tovariš Šuligoj. — **Pevski zbor UJU.**

— **Udeležencem letošnjega tečaja za deška ročna dela** sporočam, da me je obvestila kraljevska banska uprava z dopisom IV. No. 15.515/3 dne 27. septembra 1930., da se prošnji udeležencev za povrnitev vplačanih zneskov za materijal ne more ugoditi, ker za to ni proračunske postavke in ker so izdelani predmeti ostali last izdelovalca.

A. Novak.

— **Moja izjava.** Ker se v notici o zborovanju Celjskega društva namigava, kakor da bi jaz govoril o glavni skupščini UJU v Beogradu, katere se niti udeležil nisem, izjavljam, da sem poročal le o pokrajinski skupščini, kar je bilo nujno potrebno zaradi neresničnega oficielnega poročila o poteku pokrajinske skupščine v »Učit. Tovarišu« in ker sem kot mandator celjskega učiteljskega društva upal, da se nesoglasja v smislu deklaracije urede na skupščini, ki pa je žal, ovrgla tozadevna načela in naslovila »spor« pred razsodišče, kljub jasnim določilom poslovnika in dobri volji vodstva »voditeljev« celjskega učiteljskega društva. — Kot mandator sem imel na razpolago ves dokazilni material, ki svedoči skrajno nespravljivost ljubljanskega poverjeništva. — **Josip Lapajne,** s. r. — Opomba: Ugotovitev resničnosti trditev v gornji izjavi prepuščamo širjemu sosvetu. — **Poverjeništvo UJU Ljubljana.**

— **Vsa učiteljska društva pov. Ljubljana** prosim, da urede svoje obveznosti napram glavni upravi do konca tega meseca, in sicer: Poslati morajo 1. članske izkaze za l. 1930./31. in 2. mesečne prijave za september in oktober. 3. Dalje mora biti dolg za leto 1929./30. poravnan in istotako prispevki za tekoče leto, inkluzivno oktober. V nasprotnem slučaju bom primoran izvajati sklep pokrajinske skupščine v Novem mestu. — **Rado Grum,** glavni blagajnik.

— **† Anton Požar.** 25. septembra t. l. je bil položen v Bazovici pri Trstu k večnemu počitku tov. Anton Požar. Z njim je legel v grob mož, ki je bil priča trdemu boju za slovenske pravice na tržaškem ozemlju v časuko se je Trst razvil do največje moči, v dobi devetdesetih let minulega stoletja in v prvem deceniju sedanjega stoletja. Ta doba pomenja žilavo borbo za uveljavljenje našega življa na tržaškem emporiju, borbo, ki je prav posebno vrvela tudi ob vprašanju šole v materinem jeziku tisočev in tisočev naših otrok. Pokojni tov. Anton Požar je imel priliko prisostvovati tej borbi na izpostavljenem mestu. Rojen leta 1861. v Rojanu pri Trstu je po dovršenem učiteljišču v Kopru prišel že po dveh letih službovanja v postojnskem okraju v tržaško okolico, kjer so bile najtežje razmere. Nameščen je bil v Trebčah, kjer je kot šolski upravitelj prebil večino svojih službenih let. Kdo bi popisal, koliko težkih trenotkov je preživel na vročih tleh, kjer ni mogel naš človek vzlic vsej »enakopravnosti pred zakonom« do najprimitivnejših pravic. Zaradi šolanja svojih otrok je pokojnik dobil nato mesto učitelja pri Sv. Ivanu, v naši zavedni trdnjavi, v dolgoletnem žarišču vsega narodnega gibanja na Tržaščini. Tu je služboval vrsto let in deloval naposled skupno s sinom Vladijem in hčerko Milko, ki sta bila nameščena kot učitelja na isti šoli. Ves čas je bil član raznih narodnih društev, predvsem Sokola, ter več let predsednik podružnice CMD, ki je imela na tržaških tleh poseben pomen in hvaležno nalogo, reševati duše, ki naj bi po sili razmer gnojile tujo njivo. Poslednja službena leta je rajnki na lastno prošnjo dovršil v Trebčah, na kar se je preselil v Bazovico, da uživa zasluženi pokoj. Tu je zbolel in po večmesečnem hiranju podlegel težki bolezni. Njegov pogreb je pričal, kaj je učiteljstvo preizkušanemu ljudstvu. Od blizu in daleč so prihiteli, da vzamejo tiho slovo od moža, ki je bil zvezan v veselih in nesrečnih dneh z našim rodom. Posebno v velikem številu so se odzvali oni, med katerimi je pokojni delal kot prosvetni delavec vse svoje življenje. Že dolgo ni videla kršna Bazovica takega pogreba. Naša nagrobna pesem je govorila o čuvstvih, ki so do roba napolnila srca premnogih v globoki žalosti. Trudne oči so zrle nazaj, na trnjevo pot, ki nam jo je hoditi, na nadčloveške napore, ki jih more zmagati le velika vera v pravico, zakaj pogreb človeka, ki je bil priča borbam v preteklosti za najprimitivnejše, najelementarnejše človeškega rodu, je dogodek, ki ima pomen daleč preko onega dne, daleč preko ur, ki ležejo kot kamen v srce. — Počivaj v miru, tovariš, grobovi ne bodo večno zaprti, Odrešenik je rekel: prišel bo dan vstajenja!

— **Na odborovi seji Slov. Šolske Matice,** ki se je vršila dne 12. t. m. v Celju, je bilo definitivno sklenjeno, da izidejo za l. 1930. sledeče štiri knjige: 1. **Pedagoški zbornik,** 2. **Dr. Jeraj: Razvoj mladostne duše,** 3. **Novak: Lepenkarstvo** in 4. **Jurančič: Iz šole za narod.** Poleg tega bo izšel še članski seznam za tekoče leto, in sicer sestavljen po abecednem redu šol v posameznih srezih. Poverjeniki so prejeli pred par dnevi potrebna navodila za sestavo seznama. Istočasno se je na seji določilo podaljšati termin za nabiranje članstva **do 15. novembra.** Gg. poverjeniki naj se tega termina točno drže in sezname vpošljejo matičnemu odboru v Ljubljano, t. j. takoj po 15. novembru. Vse učiteljstvo se pa ponovno opozarja na čimvečji pristop k Matici. Članarina znaša 30 Din in jo je vplačati pri poverjeniku dotičnega poverjeniškega sreza. Zamudnike se ne bo smatralo za člane; njim bodo knjige na razpolago proti določenim knjigarniškim cenam. Na seji je bil razgovor tudi o peti knjigi, ki naj bi izšla pri Matici potom subskripcije. Če bo odziv na subskripcijo, ki se jo bo pravočasno razglasilo potom našega časopisja, ugoden, tedaj smemo pričakovati kot peto knjigo SŠM delo prof. St. Gogala »O pedagoških vrednotah mladinskega gibanja.«

Blagajnik.

— **Upravitelje, tovariše(ice) prosim,** da takoj pošljejo članarino za Slov. Šolsko Matico, ker je določeni rok že zdavnaj potekel. — Poverjenik L. Koželj.

— **Diplomski izpit na višji pedagoški šoli v Zagrebu** so izmed Slovencev napravili sledeči absolventi 4. semestra: 1. Albert Zlatka, 2. Artel Antoniette, 3. Černut Janko, 4. Domnik Drago, 5. Jenko Alojzij, 6. Klinar Marija, 7. Klinar Terezija, 8. Konečnik Milena, 9. Lovrenčič Dolorosa, 10. Medved Stane, 11. Oman Oton, 12. Rott Gotardi, 13. Slapšak Anica, 14. Slapšak Dora, 15. Škerjanec Metod, 16. Theuerschuh Ivan, 17. Verovšek Marija.